

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zbrodnie-niemieckie/96510,Sad-nad-katami-Kazimierz-Olszewski-w-procesie-załogi-KL-Ravensbrck.html>

Fot. z zasobu IPN

ARTYKUŁ

Sąd nad katami. Kazimierz Olszewski w procesie załogi KL Ravensbrück

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa (1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

Autor: BOŻENA WITOWICZ 14.11.2022

KL Ravensbrück był miejscem kaźni dziesiątek tysięcy więźniów, głównie kobiet i dzieci. Najliczniejszą grupę pośród jego ofiar stanowili Polacy, więc podczas procesu obozowych oprawców w składzie sędziowskim również nie mogło

zabraknąć kogoś polskiej narodowości. Rolę tę przeznaczono Kazimierzowi Olszewskiemu.

Kazimierz Olszewski urodził się 26 kwietnia 1894 r. Był prawnikiem i majorem Wojska Polskiego. Pełniąc funkcję prezesa Sądu Okręgowego w Gdyni 22 listopada 1946 r. został delegowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości do „pełnienia czynności w Polskiej Misji Wojskowej Badania Zbrodni Wojennych” (PMWBZW).

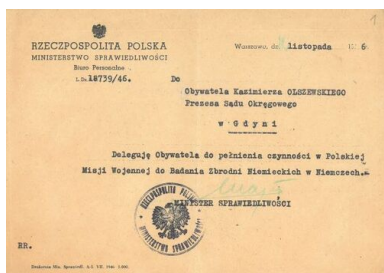
W ramach otrzymanej nominacji był sędzią na procesie zbrodniarzy nazistowskich z KL Ravensbrück, który odbywał się w Hamburgu (w brytyjskiej strefie okupacyjnej), a następnie obserwatorem na procesie załogi Buchenwaldu przed amerykańskim Sądem Wojskowym w Dachau.

Mapa stref okupacyjnych na ustalonym po II wojnie światowej terytorium Niemiec. Fot. z zasobu IPN

Kazimierz Olszewski. Fot. z zasobu IPN

Delegacja dla Kazimierza Olszewskiego wystawiona przez ministra sprawiedliwości władz komunistycznych Polski pojałtańskiej w celu wzięcia udziału przez Olszewskiego w pracach Polskiej Misji Wojennej do Badania Zbrodni Niemieckich w Niemczech. Z zasobu IPN

Nowe tryby sprawiedliwości

Wraz z zakończeniem II wojny światowej powstała kwestia osądzenia nazistowskich zbrodniarzy wojennych. Główny proces, zwany norymberskim, toczył się przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym (MTW) w dniach od 20 listopada 1945 r. do 1 października 1946 r. w Norymberdze.

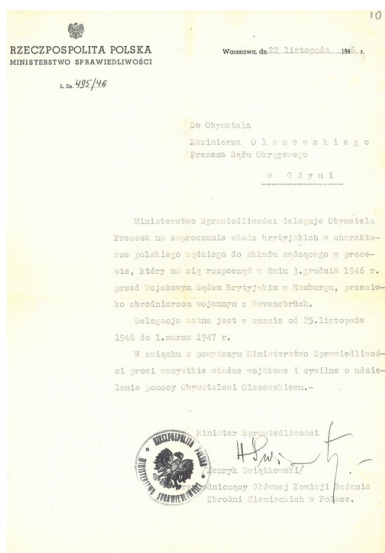
Polska Misja Wojskowa Badania Zbrodni Wojennych w Europie powstała w 1946 r. Skupiała się na poszukiwaniach zbrodniarzy nazistowskich, którzy popełnili zbrodnie w Polsce i ich ekstradycją do kraju, a także na prowadzeniu prac śledczych w sprawie przestępstw na Polakach w obozach koncentracyjnych poza granicami Polski.

Osądzeni na nim zostali najważniejsi nazistowscy przywódcy polityczni i wojskowi, w tym Hermann Göring, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop, Wilhelm Keitel, Hans Frank, Martin Bormann, Alfred Rosenberg, Alfred Jodl, Baldur von Schirach, Albert Speer, Konstantin von Neurath, Franz von Papen i wielu innych. Nie zostali natomiast oskarżeni w nim niemieccy przemysłowcy i bankierzy, którzy umożliwili Hitlerowi dojście do władzy, finansując jego ruch, uzbroili Wehrmacht, brali udział w grabieży krajów okupowanych i korzystali z przymusowej pracy wielu milionów więźniów, czy kierownictwo i funkcjonariusze obozów koncentracyjnych w poszczególnych krajach okupowanych i inni zbrodniarze.

Jednak społeczność międzynarodowa oczekiwała na osądzenie również tych zbrodni. Miało ono być przeprowadzone, już poza ramami trybunału międzynarodowego, w osobnych procesach zorganizowanych przez sądy krajowe każdego alianta, w państwach, w których zbrodnie te zostały popełnione.

**Ława sędziowska procesu
członków załogi KL Ravensbrück.
Fot. z zasobu IPN**

**Nominacja Kazimierza
Olszewskiego wydana przez
ministra sprawiedliwości władz
komunistycznych Polski
pojałtańskiej w celu wzięcia
udziału przez Olszewskiego w
charakterze sędziego w procesie
członków załogi KL Ravensbrück,
jaki miał się rozpocząć 3 grudnia
1946 r. przed Wojskowym Sądem
Brytyjskim w Hamburgu. Z
zasobu IPN**

Sala sądowa procesu załogi KL

Ravensbrück. Fot. z zasobu IPN

I tak, w Polsce powstał na podstawie dekretu z 22 stycznia 1946 r. Najwyższy Trybunał Narodowy, który sądził zbrodnie popełnione w Polsce, m.in. załogę obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, w tym komendanta Rudolfa Hoessa, osoby odpowiedzialne za likwidację gett żydowskich, czy Artura Greisera, namiestnika Kraju Warty. Poza granicami Polski odbyły się zaś procesy zbrodniarzy nazistowskich z obozów Ravensbrück, Dachau, Buchenwald i wielu innych.

Polska Misja Wojskowa Badania Zbrodni Wojennych w Europie powstała na początku 1946 r. Jej zadania skupiały się na działaniach związanych z poszukiwaniami zbrodniarzy nazistowskich, którzy popełnili zbrodnie w Polsce i ich ekstradycją do kraju, a także na prowadzeniu prac śledczych w sprawie przestępstw popełnionych na Polakach w obozach koncentracyjnych znajdujących się poza granicami Polski. Jedno z jej dochodzeń dotyczyło zbrodniczych działań członków załogi byłego niemieckiego nazistowskiego obozu KL Ravensbrück.

Szczególne piekło na ziemi

KL Ravensbrück był zasadniczo obozem dla kobiet i dzieci, choć miał również podobozy męskie. Szacuje się, że przez bramy obozu przeszło ponad 132 tys. kobiet i dzieci 27 narodowości, z których około 92 tys. zamordowano. Największą grupę narodowościową stanowiły Polki. Ich liczbę szacuje się na ok. 40 tys. (ok. 25%), z czego przeżyło 8 tys.

Kazimierz Olszewski był członkiem składu sędziowskiego pierwszego z procesów, w których sądzono zbrodnie strażniczek i funkcyjnych KL Ravensbrück. W sumie w siedmiu procesach osądzono 38 osób, w tym 21 kobiet. Olszewski wziął jeszcze udział w procesie załogi KL Buchenwald, ale już tylko jako obserwator.

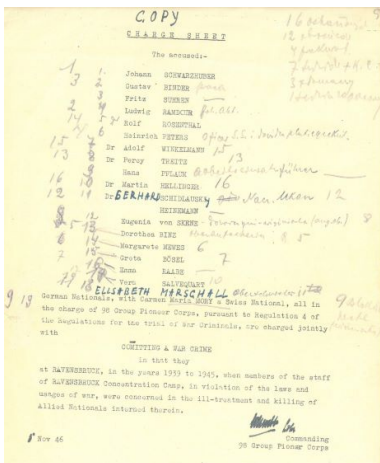
Prawdopodobnie dlatego, że KL Ravensbrück pochłoniął najwięcej ofiar polskich, a PMWBZW dysponowała obszernym materiałem dowodowym, władze brytyjskie zdecydowały o włączeniu do składu sędziowskiego przedstawiciela z Polski.

Ministerstwo Sprawiedliwości nominowało na tę funkcję Kazimierza Olszewskiego, ówczesnego prezesa Sądu Okręgowego w Gdyni. Osądzenie zbrodni strażniczek i funkcyjnych KL Ravensbrück miało miejsce podczas siedmiu procesów załogi obozu.

Kazimierz Olszewski był członkiem składu sędziowskiego pierwszego z nich, który toczył się od 5 grudnia 1946 r. do 3 lutego 1947 r. W sumie we wszystkich procesach osądzono 38 osób, w tym 21 kobiet. Po zakończeniu procesu Kazimierz Olszewski wziął udział w procesie załogi KL Buchenwald, ale już tylko jako obserwator z ramienia komunistycznych władz. W kwietniu 1947 r. został odwołany z misji zagranicznych i powrócił do pełnienia funkcji zawodowych w kraju.

Ława oskarżonych procesu załogi KL Ravensbrück. Fot. z zasobu IPN

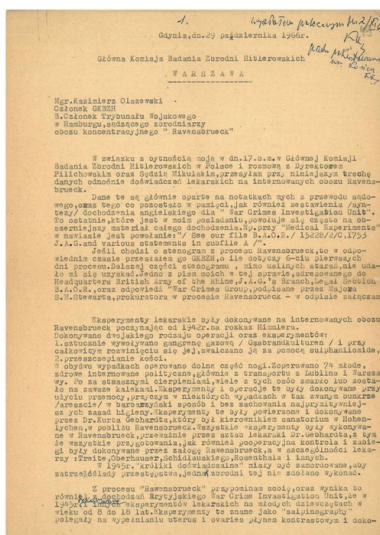

**Lista oskarżonych w procesie
załogi KL Ravensbrück. Z zasobu
IPN**

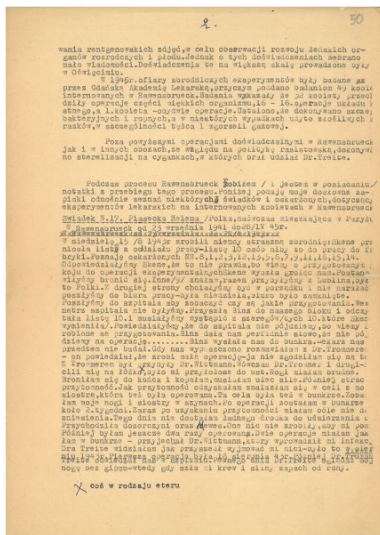

**Ława oskarżonych procesu załogi
KL Ravensbrück. Fot. z zasobu
IPN**

W zasobie archiwalnym IPN znajdują się m.in. dokumenty osobiste Kazimierza Olszewskiego i związane z pełnieniem przez niego czynności w Polskiej Misji Wojennej do Badania Zbrodni Niemieckich w Niemczech, w tym dotyczące powołania do składu sędziowskiego, delegacji, akredytacji, spraw bytowych, jak dokumenty podróży i pobytu w Niemczech, przepustki itp. Archiwum IPN przechowuje również dokumenty wiążące się z Kazimierzem Olszewskim, a dotyczące bezpośrednio procesów zbrodniarzy wojennych obozu w Ravensbrück (w tym brytyjskie procedury dotyczące procesu zbrodniarzy wojennych, lista oskarżonych i ich profile biograficzne wraz z opisami ich zbrodniczej działalności, notatnik Kazimierza Olszewskiego prowadzony podczas procesu, zdjęcia z posiedzeń, sprawozdanie dla władz z działań prowadzonych w ramach pełnionej funkcji, artykuły prasowe i wspomnienia jego autorstwa związane z procesem, korespondencja z Heleną Dziedzicką – była więźniarką KL Ravensbrück i świadkiem na procesie) oraz Buchenwald (w tym profile oskarżonych i sprawozdanie dla Ministra Sprawiedliwości z uczestnictwa w procesie w roli obserwatora).

Pierwsza strona, sporządzonego przez Kazimierza Olszewskiego, opisu eksperymentów medycznych dokonywanych na więźniach KL Ravensbrück. Z zasobu IPN

Druga strona, sporządzonego przez Kazimierza Olszewskiego, opisu eksperymentów medycznych dokonywanych na więźniach KL Ravensbrück. Z zasobu IPN

zasobu IPN

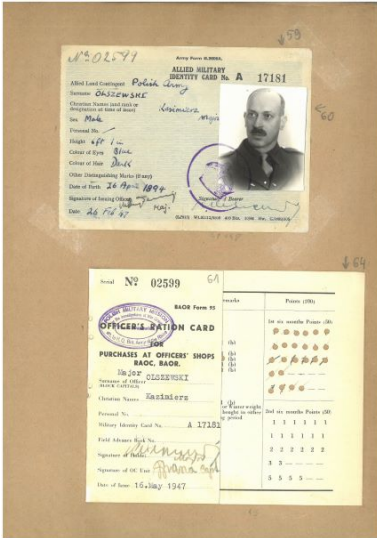
Wiadok N.26... Szefowa Misji /Polska, wniósłszy do Komisji /
i Komisarzy w sprawie 1947r. powołując się na 1947r. i 1948r.
...
Wiadok N.16. Dr. Karłowicz Warszawa, Polska, 26.02.1947
Wiadok ten odnosi się do kłopotów z tytułu 15. Kola interwencyjnych
...
Wiadok N.26...

Trzecia strona, sporządzonego przez Kazimierza Olszewskiego, opisu eksperymentów medycznych dokonywanych na więźniach KL Ravensbrück. Z zasobu IPN

26. 2. 1947. 31.
POLSKA MISJA WOJSKOWA
PRZY RADZIE KONTROLI NIEMCIEC
P.S. 446/47
Do
Czł. Ministru SZWAJCA
Ministerstwo Sprawiedliwości
B a r n e
Sprawa: Proces przeciwko załodze Buchenwaldu.
Jako obserwator na proces przeciwko załodze Buchenwaldu został delegowany mjr. OLSZEWSKI
...
Do kł. p. szefa Olszewskiego
Kazimierz Olszewski
(PRACUJĄCY J. GEN. BYŁY.)

Pismo Szefa Polskiej Misji Wojskowej przy Radzie Kontroli w

Niemczech informujące o delegowaniu mjr. Kazimierza Olszewskiego jako obserwatora na procesie załogi KL Buchenwald. Z zasobu IPN

Przepustka sądowa wystawiona dla Kazimierza Olszewskiego w związku z jego uczestnictwem w procesie załogi KL Ravensbrück. Z zasobu IPN

**Sporządzony przez brytyjską
wojskową administrację
okupacyjną w Niemczech
dokument transportowy
wystawiony dla majora
Kazimierza Olszewskiego jako
obserwatora na procesie załogi
KL Buchenwald. Z zasobu IPN**

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ